

Halászat és bálnavadászat átalakulása a kora újkor hajnalán

A tenger erőforrásainak használata a középkor teljes ideje alatt jellemző volt, azonban ahogy az emberi természethasználat, úgy a vizek és azok élővilága is folyamatosan változott. Az előadás témája a 15-17. századi tengeri halászat és a bálnavadászat átalakulásának bemutatása környezettörténeti szempontból. Hipotézisem, hogy az éghajlati változások hozzájárultak a tengeri kereskedelem gazdasági súlypontjainak átrendeződéséhez, új területek jövedelmezővé válásához, addig nem látott struktúrák megjelenéséhez. Célom ezeknek a folyamatoknak a felvázolása, elsősorban a kis jégkorszak klimatikus változásainak az észak-atlanti térségre gyakorolt hatásán keresztül, a heringre, a tőkehalra, valamint a grönlandi bálnára fókuszálva. A klímaváltozás természetesen csak az egyik komponense annak az átalakulásnak, melynek az emberi tájátalakítás, az ökoszisztéma egyre nagyobb léptékű és hatékonyabb kiaknázása, a halászati, hajózási, szállítási technológia fejlődése, illetve az európai, majd a 15. századtól kezdve transzatlanti kereskedelmi hálózatok kiépülése ugyanúgy meghatározó része. Az előadás egyrészt arra keresi a választ, hogy az európai és északi lakosság mely részét látták el a tenger erőforrásai, és ez hogyan változott meg a tárgyalt időszakban, másrészt, hogy a kis jégkorszak milyen környezeti, gazdasági változásokat okozott a régióban, beszélhetünk-e az európai térség kimerüléséről, ökológiai károkról és mik lehetnek az okai a nyugat atlanti régió hihetetlen bőségének, fellendülésének.

Ezen kérdések megválaszolása nemcsak a 15-17. század eseményeinek megismerését szolgálhatják, hanem iránymutatóak lehetnek napjaink klímaváltozásának, valamint az ember az ökoszisztémára gyakorolt hatásának felmerésében és megértésében is.